

РЕЦЕНЗІЯ
на дисертаційну роботу
Працкова Романа Євгеновича
«Відеодизайн у системі образотворення
сучасних сценічних практик»,
подану на здобуття ступеня доктора філософії
з галузі знань 02 – Культура і мистецтво
за спеціальністю 022 – Дизайн

Актуальність теми дослідження. Актуальність теми дисертації полягає у тому, що відеодизайн у XXI столітті стає одним із провідних засобів художнього образотворення у сценічних практиках. Від театральної сцени до великих концертних шоу, від експериментальної хореографії до масових культурних подій – саме відеоконтент формує нову мову комунікації з глядачем. Його використання змінює характер сприйняття мистецького продукту, створює ілюзію багатовимірності сценічного простору, поєднує в собі традиційні художні форми та інноваційні цифрові технології.

Для України ця тема має особливе значення, оскільки сучасні культурні інституції та сценічні майданчики активно інтегрують мультимедійні інструменти у свою діяльність, але науково-теоретичне підґрунтя цього процесу досі залишається недостатньо опрацьованим. Дисертація Р. Працкова заповнює цю прогалину, пропонуючи системне осмислення ролі відеодизайну у створенні художнього сценічного образу.

Актуальність роботи підтверджується й тим, що в умовах глобалізації та суспільних викликів, пов'язаних з драматичними воєнними подіями, українське мистецтво потребує нових виразних засобів для комунікації з аудиторією. Відеодизайн, будучи одним із найдинамічніших різновидів сучасного мистецтва, дозволяє створювати сценічні твори, здатні конкурувати на міжнародній арені та, водночас, формувати власний унікальний мистецький дискурс.

Відповідність змісту розділів заявленій темі. Зміст дисертації Р. Працкова повною мірою відповідає заявленій темі та поставленим

завданням. Автор вибудував роботу за чіткою логікою наукового дослідження: від аналізу історичних витоків та термінології — до практичного застосування відеодизайну у сценічних практиках.

У **першому розділі** простежено генезу відеодизайну та його взаємозв'язки з відеоартом, кінематографом і новітніми мультимедійними практиками, що забезпечує міцне теоретичне підґрунтя дослідження.

Другий розділ присвячено класифікації, функціональності та інструментарію відеодизайну: розглянуто специфіку відеомепінгу, віджеїнгу, кінетичної типографіки, 3D-анімації та інших засобів, які активно використовуються у сценічному мистецтві.

У **третьому розділі** аналізується практичне застосування відеодизайну у театрі, хореографії, концертній діяльності та масових культурних заходах. Тут автор демонструє вміння поєднувати теоретичні узагальнення з аналізом конкретних прикладів.

Загалом, зміст дисертації повністю відповідає заявленій темі і повноцінно її розкриває, а структура роботи забезпечує послідовність викладу та наукову аргументованість дослідницьких результатів.

Наукова новизна. Наукова новизна дисертації Працкова Романа полягає у першому комплексному дослідженні відеодизайну як самостійного напрямку в системі сучасних сценічних практик в українському мистецтвознавстві.

Здобувач уперше вводить до наукового обігу структуровану класифікацію функцій відеоконтенту, серед яких: образотворча, концептуальна, інтерактивна, сценографічна, імерсивна та когнітивно-інформативна. Такий підхід дозволяє систематизувати багатофункціональність відеодизайну й вивести його за межі допоміжного інструмента, підвищивши до статусу повноцінного та ефективного художнього засобу.

Дисертант здійснив розмежування понять «відеоарт» і «відеодизайн», чітко визначивши останній як практику, спрямовану на створення художнього

образу у сценічному просторі. Це уточнення має суттєве значення для вітчизняної науки.

Крім того, робота Р. Працкова містить аналіз інноваційних прийомів і технологій (відеомеппінг, віджеїнг, кінетична типографіка тощо) у сценічному мистецтві, що раніше в українському мистецтвознавстві системно та конкретизовано не розглядалися.

Таким чином, наукова новизна рецензованої дисертації презентує формування теоретико-методологічної бази для подальшого осмислення феномену відеодизайну та його ролі для розвитку сучасного сценічного мистецтва.

Теоретичне і практичне значення. Теоретичне значення дисертації Працкова Романа полягає в авторській пропозиції цілісної концепції відеодизайну як важливого інструмента образотворення у сучасних сценічних практиках. Робота уточнює понятійний апарат, формує класифікацію функцій відеоконтенту та визначає його місце серед інших художньо-виразних засобів сценографії. Це дозволяє розглядати відеодизайн не лише як технічний прийом, а й як самостійний естетичний феномен, що вагомо впливає на розвиток сучасного мистецтва.

Практичне значення роботи є багатоплановим. Результати дослідження можуть бути використані:

- у навчальному процесі закладів вищої освіти, зокрема в підготовці фахівців зі спеціальності «Дизайн»;
- у практиці театрів, концертних агенцій, продакшн-студій для створення нових сценографічних рішень;
- у культурно-освітніх проєктах для формування сучасного візуального середовища.

Завдяки поєднанню наукових і практичних аспектів, робота має методологічний потенціал для подальших досліджень і практичного розвитку відеодизайну в Україні.

Дискусійні моменти та зауваження. Дисертація виконана на високому науковому та методологічному рівнях, проте, деякі моменти можуть стати предметом подальшого обговорення:

1. Результати дослідження доцільно було б більш активно презентувати у вигляді інфографіки, що наочно продемонструвало б їхню переконливість.
2. Не можна не погодитись із думкою здобувача щодо виняткового значення відеоконтенту для сценографії, однак, за результатами дослідження видно, що це – не єдина сфера впровадження продукції відеодизайну у сценічному просторі. Тому варто посилити й інші напрямки застосування відеопроєктів у сценічному образотворенні – насамперед, в якості інноваційного перформативного концепт-арту.
3. Деякі технологічні прийоми відеодизайну, наведені у дисертації (зокрема, світлопис, лазерне малювання), потребують уточнення з технічної точки зору та в аспекті візуальних ефектів, які реалізують.
4. У тексті присутні деякі дрібні стилістичні та друкарські огріхи.

Водночас, зазначені зауваження мають рекомендаційний характер і не знижують загальної наукової цінності роботи.

Висновок. Дисертаційна робота Романа Працкова «Відеодизайн у системі образотворення сучасних сценічних практик» є самостійним і завершеним науковим дослідженням, яке вирізняється високим рівнем актуальності, ґрунтовності та новизни. Автор продемонстрував здатність до системного аналізу, критичного мислення та наукової аргументації.

Робота відповідає нормативним вимогам, що висуваються до дисертаційних досліджень на здобуття наукового ступеня доктора філософії: актуальність теми підтверджена, новизна чітко окреслена, результати апробовані в публікаціях і наукових конференціях, висновки мають як теоретичну, так і практичну цінність.

Дисертаційна робота Працкова Романа Євгеновича «Відеодизайн у системі образотворення сучасних сценічних практик» відповідає спеціальності 022 – Дизайн та вимогам «Порядку присудження ступеня

доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженому Постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2012 р. № 44 (із змінами); «Порядку підготовки здобувачів вищої освіти доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах)», затвердженому Постановою Кабінету Міністрів від 23 березня 2016 р. № 261 (зі змінами); «Вимогам до оформлення дисертації», затверджених Наказом Міністерства освіти і науки України від 12 січня 2017 р. № 40 зі змінами).

На підставі вищезазначеного можна стверджувати, що дисертація заслуговує позитивної оцінки, а її автор – на присудження ступеня доктора філософії за спеціальністю 022 – Дизайн із галузі знань 02 – Культура і мистецтво.

РЕЦЕНЗЕНТ:

кандидат мистецтвознавства, професор
професор кафедри графічного дизайну
Київського національного університету
культури і мистецтв

Світлана ОБОРСЬКА

Підпис	<i>С.Оборська</i>	засвідчую
Начальник ВК	<i>С.Мощ</i>	
"08"	09	2016 р.